

Manuál prístupu vlastníkov k pôde ako nástroj k zvyšovaniu biodiverzity

OZ ZELEŇ
september 2020

Úvod

Slovensko je potravinovou produkciou nesebestačné, resp. sebestačné len na čosi okolo 40% a to aj napriek tomu, že pestujeme na veľkej výmere krajiny poľnohospodárske plodiny. Vina však nepadá často-krát na samotných poľnohospodárov. Produkcia pôdy napĺňa vrecká obchodníkov s komoditami, ktorí alebo vyvážajú naše kvalitné produkty a na ich miesto dovážajú lacnejšie a menej kvalitné, alebo produkcia z polí ide do bioplyniek, spaľovni a na biopalivá. Preto sa stále drží v popredí veľkoplošné hospodárenie so štyrmi tzv. energetickými plodinami (repka olejná, slnečnica, kukurica, obilniny) a k tomu niekde možno cukrová repa. Až na pár výnimiek, toto je zloženie produkcie dnešných poľnohospodárov. Dopyt a odbyt diktuje osevné plány.

A toto všetko sa deje na pôde občanov, obyčajných obyvateľov Slovenska, ktorí pôdu síce vlastnia, ale nepracujú na nej. Prenajímajú ju často krát bez uvedomenia si podmienok veľkopoľnohospodárom, ktorý na pôdu berú dotácie, ale správajú sa k nej macošsky. A zatiaľ na sociálnych sieťach sa občania sťažujú, ako krajina pustne a ako sa z nej vytráca život a vlaha.

To všetko sa však dá napraviť. Stačí si uvedomiť svoj vlastnícky vzťah k pôde a spolu s cítením pre podporu tvorby biodiverzity a krajiny to zmeniť. Ako? Stačí zmeniť nájomcu pôdy. Dať si do podmienok nájmu plnenie určitých ekologických opatrení, obrábanie pôdy šetrným spôsobom, bez postrekov, či vnesenie ekologických prvkov na pôdu ako medze medzi pôdnymi blokmi, biopásy a pod.

Prvým krokom je začať sa zaujímať a k tomu slúži týchto niekoľko otázok a odpovedí:

Foto na titulke: Biopás na jar a jeseň v krajine poskytuje celoročne ekologické funkcie a naruša monotónnosť krajiny.

I. Ste vlastník pôdy?

1 NIE: V tom prípade sa nedá nič robiť v rámci tohto manuálu. Jedinou možnosťou je kúpa pôdy alebo jej získanie dedičstvom. Prípadne dohodou ovplyvniť niektorých vlastníkov, aby postupovali podľa nižšie uvedených možností.

8 ÁNO: prejdite na otázku II.

II. Chcete niečo urobiť v prospech malej zveri a biodiverzity?

2 NIE: V tom prípade je tento manuál pre Vás bezpredmetný.

9 ÁNO: pokračujte ďalej na otázku III.

III. Je Vaša pôda prenajatá?

3 NIE: Ak vlastníte pôdu ktorá nie je v prenájme, alebo ju obhospodarujete alebo leží ladom. V tom prípade je možné realizovať samostatne niektoré opatrenia na pôde, ktoré menujeme na konci manuálu, alebo sa dohodnúť a prenajať ju subjektu, ktorý bude hospodáriť na pôde v takom zmysle, ktorý bude v súlade s princípmi zvyšovania biodiverzity a v prospech malej zveri.

10 ÁNO: pokračujte ďalej...

IV. Vychádzate dobre a komunikujete s prenajímateľom?

4 NIE: V tom prípade treba komunikovať písomnou formou, aby boli dokladované Vaše postoje a zámery ako vlastníka pôdy a pokračujte ďalej v manuáli ...

11 ÁNO: pokračujte ďalej na otázku V.

V. Máte zmluvu na dobu určitú?

5 NIE: Ak je zmluva na dobu neurčitú, je možné ju vypovedať podľa nižšie uvedených pravidiel:

Vzťah medzi prenajímateľom a nájomcom poľnohospodárskej pôdy upravuje ich vzájomná nájomná zmluva a zákon č. 504/2003 Z. z. o nájme poľnohospodárskych pozemkov, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov a o zmene niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „zákon o nájme poľnohospodárskych pozemkov“). Zákon o nájme poľnohospodárskych pozemkov predstavuje špeciálnu právnu úpravu nájomného vzťahu, pričom v častiach, ktoré neupravuje, odkazuje na všeobecnú právnu úpravu nájomného vzťahu obsiahnutú v zákone č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v platnom znení (ďalej len „Občiansky zákonník“).

12 ÁNO: Ak je zmluva na dobu určitú, je možné ju vypovedať podľa nižšie uvedených pravidiel:

Vzťah medzi prenajímateľom a nájomcom poľnohospodárskej pôdy upravuje ich vzájomná nájomná zmluva a zákon č. 504/2003 Z. z. o nájme poľnohospodárskych pozemkov, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov a o zmene niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „zákon o nájme poľnohospodárskych pozemkov“). Zákon o nájme poľnohospodárskych pozemkov predstavuje špeciálnu právnu úpravu nájomného vzťahu, pričom v častiach, ktoré neupravuje, odkazuje na všeobecnú právnu úpravu nájomného vzťahu obsiahnutú v zákone č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v platnom znení (ďalej len „Občiansky zákonník“). Ani zákon o nájme poľnohospodárskych pozemkov a ani Občiansky zákonník tak neustanovujú možnosť ukončenia nájomnej zmluvy dohodnutej na dobu určitú výpoveďou.

Podľa ustanovenia § 676 ods. 1 Občianskeho zákonníka: „Nájom sa skončí uplynutím doby, na ktorú sa dojednal, ak sa prenajímateľ nedohodne s nájomcom inak.“

V súlade s vyššie citovaným zákonným ustanovením, teda nájom končí uplynutím doby, na ktorú bol dohodnutý, ak sa zmluvné strany nedohodnú inak. Platí teda, že pokiaľ si zmluvné strany v nájomnej zmluve (uzatvorenej na dobu určitú) dohodnú možnosť jej ukončenia výpove-

ďou, je takéto ukončenie zmluvy (nájomného vzťahu) možné.

Nájom sa už automaticky neobnovuje

Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy sa už nájomné zmluvy po ich skončení automaticky neobnovujú. Platí totiž, že potom, čo uplynie dohodnutá doba nájmu, musíte vy ako vlastník a zároveň prenajímateľ s družstvom, agropodnikom alebo roľníkom ako nájomcom uzavrieť novú nájomnú zmluvu. Zákon stanovuje, že ak ide o pozemok, ktorý je užívaný bez nájomnej zmluvy, doručí jeho vlastník užívateľovi pozemku návrh na uzatvorenie nájomnej zmluvy alebo výzvu na vrátenie a prevzatie pozemku.

Dôležité časové údaje:

5 rokov

je najnižšia možná lehota, na ktorú môžete pozemok prenajať nájomcovi na poľnohospodárske účely pri prevádzkovaní podniku

1. november

k tomuto dňu môžete vypovedať nájomnú zmluvu, a to len písomne, ak ste ju uzavreli na neurčitý čas

1 rok

je zákonom určená výpovedná lehota, ak sa nedohodnete na inej

5 rokov

je výpovedná lehota v prípade, že ste uzavreli zmluvu o nájme pozemku na poľnohospodárske účely pri prevádzkovaní podniku na neurčitý čas, vypovedať ju môžete len písomne

VI. Prebehli vo vašom katastri scel'ovania pôdy (komasácie)?

6 NIE: Ak neprebehli komasácie, môže byť Vaša pôda súčasťou niekoľkých parciel, ktoré sú od seba oddelené. V tom prípade je treba sa dohodnúť s prenajímateľom o vyčlenení celkovej výmery Vašej pôdy v lokalite, kde je to možné. Prejdite na odpoveď 7.

13 ÁNO: V tom prípade by ste mali mať nie len scelenú Vašu pôdu, ale aj prístup k nej a nič nebráni podľa skôr uvedených pravidiel zabezpečiť obhospodarovanie v zmysle zvýšenia biodiverzity prostredia.

VII. Máte prístupovú cestu k parcele?

7 NIE: Ak neprebehli komasácie, môže byť Vaša pôda súčasťou niekoľkých parciel, ktoré sú od seba oddelené. V tom prípade je treba sa dohodnúť s prenajímateľom o vyčlenení celkovej výmery Vašej pôdy v lokalite, kde je to možné.

Ak sa končí sa alebo sa už skončilo obdobie, na ktoré máte s družstvom uzatvorenú nájomnú zmluvu na pôdu a Váš pozemok je neprístupný, nachádza sa uprostred lánu polí alebo máte rozdrobené spoluvlastnícke podiely po rôznych častiach katastrálneho územia a nemožno ich racionálne využívať, splnili ste už dve zo štyroch podmienok na vyčlenenie náhradného pozemku, ktorý má byť výmerou a bonitou primeraný tomu vášmu alebo vašim pozemkom.

Môžete sa aj spojiť s ďalšími takýmito majiteľmi, s ktorými sa o pozemky delíte, alebo aj takými, ktorí ich vlastnia v celku. Súčet výmer všetkých podielov a pozemkov vašich alebo skupiny vlastníkov nesmie totiž klesnúť pod 2-tisíc metrov štvorcových. (20á)

Podmienkou je aj fakt, že v katastri ešte nebolo schválené vykonanie projektu pozemkových úprav.

a) Prvý spôsob vyčlenenia pozemkov do podnájmu je dohodou:

Dohoda sa uzatvára medzi žiadateľom–vlastníkom pôdy a nájomcom jeho pozemkov.

Prvý krok: Vlastník podá písomne žiadosť – využiť môže vzor, ktorý zverejňujeme.

Druhý krok: Ak ide o neprístupný pozemok alebo ho nie je možné racionálne využívať, musí doterajší nájomca takého pozemku s vami ako vlastníkom uzatvoriť podnájomnú zmluvu k iným pozemkom, a to len k tým, ktoré obhospodaruje.

Tretí krok: Kópiu žiadosti žiadateľ súčasne doručí na vedomie Okresnému úradu – pozemkovému a lesnému odboru.

Družstvo ako nájomca má právo a povinnosť hospodáriť na vašom aj naďalej a za tých istých podmienok, aké má s vami v podnájomnej zmluve. Povinné je uzatvoriť zmluvu na čas, na ktorý má sám dotknuté pozemky prenajať, pričom prednostne vyčlení tie, ktoré si prenajalo od Slovenského pozemkového fondu.

Môžete dať tieto takzvané podnájomné pozemky do užívania agrorolníkovi alebo iným osobám za podmienok, že hospodária v obci na maximálne 150 hektároch. Súčasťou podnájomnej zmluvy je rozdeľovací plán, ak sa nedohodnete inak. Predmet podnájomnej zmluvy musí byť dostatočne určitý.

Podnájomnú zmluvu doručíte vy ako žiadateľ okresnému úradu do 30 dní od jej účinnosti. Pozemky začnete užívať až po zbere úrody, ak sa s družstvom nedohodnete inak. Náklady spojené s vytýčením pozemku a vyhotovením rozdeľovacieho plánu znášajú nájomca a žiadateľ rovnakým dielom.

Družstvo do 30 dní oznámi vlastníkovi, že na jeho pozemku vznikol podnájomný vzťah.

Použite vzor žiadosti A

b) Družstvo odmietne vyčleniť pozemky do podnájmu. Aké má možnosti ten, kto by chcel farmárčiť?

Prvý krok: Ak si do 60 dní nesplnia povinnosť uzavrieť so žiadateľom podnájomnú zmluvu, ten podá na okresný úrad žiadosť o vydanie rozhodnutia, že vzniká podnájomný vzťah k určeným pozemkom v jeho prospech – využiť môže ďalší vzor, ktorý ponúkame.

Podat' žiadosť o rozhodnutie môže aj nájomca, keď nedošlo k uzavretiu podnájomnej zmluvy z dôvodov na strane vlastníka, a ten nepožiadal úrad o rozhodnutie.

Druhý krok: K žiadosti sa prikladá: zoznam poľnohospodárskych pozemkov vrátane názvu katastrálneho územia, ktoré sú vo vlastníctve doterajšieho prenajímateľa a za ktoré žiada podnájomný vzťah k pozemku; žiadosť o uzatvorenie podnájomnej zmluvy, preukázateľne doručenej nájomcovi; zmluva o nájme a doklad o tom, že zmluvný vzťah sa skončil alebo sa má skončiť – tieto doklady neprikladá, keď ide o pozemok užívaný bez nájomnej zmluvy. Ďalej sa prikladá návrh na umiestnenie pozemku, na ktorý má vzniknúť podnájomný vzťah. Ak je žiadateľom budúci obhospodarovateľ, priloží aj novú nájomnú zmluvu s doterajším prenajímateľom a preukáže splnenie podmienok.

Použite vzor žiadosti B

14 ÁNO: Prejdite na odpoveď 13

Poznámky :

1. Agrofirma síce Vašu pôdu užíva, ale platí aj daň z nehnuteľnosti. Jej výšku upravuje obec vo svojom všeobecne záväznom nariadení. Býva zverejnená na internetovej stránke obce.

2. Prenájom poľnohos. pôdy sa nedá brať ako prenájom bytu. Agrofirma pôdu obhospodaruje a zlepšuje jej kvalitu, ak by na nej nik nehospodáril, tak by sa zhoršila jej kvalita, zarástla by a bola by ťažko použiteľná, v zahraničí sa platí bežne pokuta za neužívanie pozemku, t. j. ak pozemok zarastie.

3. V zmluve je potrebné jasne uviesť, na aký účel bude Vaša pôda využívaná /chov, pestovanie, sklad, skládka, t.j. či sa nebude aj znehodnocovať.

VZOR ŽIADOSTI A:

(identifikačné údaje žiadateľa)

(nájomca)

Vec: Žiadosť o uzatvorenie podnájomnej zmluvy podľa § 12a ods. 1 zákona č. 504/2003 Z. z. o nájme poľnohospodárskych pozemkov

Dolu podpísaný, ako vlastník pozemkov uvedených v prílohe č. 1 tejto žiadosti, ktorých nájom sa skončil/má sa skončiť k a tieto pozemky sú neprístupné alebo ich nemožno racionálne užívať, žiadam podľa § 12a ods. 1 zákona č. 504/2003 Z. z. o uzatvorenie podnájomnej zmluvy k pozemkom v priranej výmere a bonite. K žiadosti uvádzam nasledujúce údaje:

Údaje o žiadateľovi:

Titul, meno a priezvisko (fyzická osoba – FO) alebo názov (právnická osoba – PO):

.....

Adresa

Dátum narodenia (FO) alebo IČO (PO):

Návrh umiestnenia podnájomného pozemku/pozemkov

Názov katastrálneho územia

Navrhovaná lokalita (napr. parcela C-KN, názov honu/lokality, označenie bloku LPIS):

Druh pozemku :

Výmera [m²] :

K žiadosti prikladám nasledujúce prílohy:

1. zoznam poľnohospodárskych pozemkov v mojom vlastníctve, na ktoré sa vzťahuje žiadosť (nájom sa skončil/má skončiť, sú neprístupné/nemožno ich racionálne využívať),

2.....

V, dňa, podpis žiadateľa

Zoznam poľnohospodárskych pozemkov v mojom vlastníctve, na ktoré sa vzťahuje žiadosť (nájom sa skončil/má skončiť, sú neprístupné/nemožno ich racionálne využívať) (príloha č. 1): Katastrálne, Číslo listu, Parcelné, Register, Druh, Výmera, Spoluvlastnícky, Výmera, územie vlastníctva číslo C-KN/E-KN pozemku parcely [m²], podiel podielu [m²]

VZOR ŽIADOSTI B:

(identifikačné údaje žiadateľa)

Okresný úrad

Pozemkový a lesný odbor

Vec: Žiadosť o vydanie rozhodnutia o vzniku podnájomného vzťahu podľa § 12a ods. 8 zákona č. 504/2003 Z. z. o nájme poľnohospodárskych pozemkov

Podpísaný, ako vlastník pozemkov uvedených v prílohe č. 1 tejto žiadosti, ktorých nájom sa skončil/má sa skončiť k a tieto pozemky sú neprístupné alebo ich nemožno racionálne užívať, z dôvodu, že nájomca si nesplnil povinnosť uzatvoriť so mnou podnájomnú zmluvu do 60 dní odo dňa, keď mu bola preukázateľne moja žiadosť doručená, žiadam podľa § 12a ods. 8 zákona č. 504/2003 Z. z. o vydanie rozhodnutia o vzniku podnájomného vzťahu k pozemkom v primeranej výmere a bonite. K žiadosti uvádzam nasledujúce údaje:
Údaje o žiadateľovi:

Titul, meno a priezvisko (fyzická osoba – FO) alebo názov (právnická osoba – PO): ...
.....

Adresa

Dátum narodenia (FO) alebo IČO (PO)

Údaje o nájomcovi:

Nájomca (názov, adresa a IČO)

Návrh umiestnenia podnájomného pozemku/pozemkov

Názov katastrálneho územia

Navrhovaná lokalita (napr. parcela C-KN, názov honu/lokality, označenie bloku LPIS)
.....

Druh pozemku

Výmera [m²]

K žiadosti prikladám nasledujúce prílohy:

1. zoznam poľnohospodárskych pozemkov v mojom vlastníctve, na ktoré sa vzťahuje žiadosť (nájom sa skončil/má skončiť, sú neprístupné/nemožno ich racionálne využívať),
2. zmluvu o nájme a doklad o tom, že zmluvný vzťah sa skončil alebo sa má skončiť,
3. žiadosť o uzatvorenie podnájomnej zmluvy preukázateľne doručenú nájomcovi,

V dňa, podpis žiadateľa

Zoznam poľnohospodárskych pozemkov v mojom vlastníctve, na ktoré sa vzťahuje žiadosť (nájom sa skončil/má skončiť, sú neprístupné/nemožno ich racionálne využívať) (príloha č. 1):

Katastrálne Číslo listu, Parcelné, Register, Druh, Výmera, Spoluvlastnícky, Výmera, územie vlastníctva, číslo C-KN/E-KN pozemku parcely [m²], podiel podielu [m²]

Ako možno šetrne hospodáriť a pritom stále byť v režime podporovaných poľnohospodárskych produkcií?

Tu je citácia aktuálneho zákona o podporách v poľnohospodárstve. Zvýraznili sme predpokladané potenciálne vhodné formy činností, ktoré sú v súlade so zlepšovaním krajiny a zvyšovaním biodiverzity:

Zákon č. 280/2017 Z. z.

Zákon o poskytovaní podpory a dotácie v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka a o zmene zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Platby za pôdu:

Prechodné vnútroštátne platby sa vyplácajú z nášho štátneho rozpočtu. Na webovej stránke Pôdohospodárskej platobnej agentúry nájdete zoznam aktuálnych priamych podpôr. Tu sú:

- **Jednotná platba na plochu (SAPS) – určená je na poľnohospodársku plochu využívanú jedným žiadateľom a vedenú v evidencii dielov pôdných blokov o výmere najmenej 1 ha.**
- **Platba na poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie - poskytuje sa na poľnohospodársku plochu, ktorú využíva jeden žiadateľ a je v evidencii dielov pôdných blokov o výmere najmenej 1 ha, pričom žiadateľ je povinný dodržiavať postupy, ktoré prispievajú k zlepšeniu klimatických podmienok a sú prospešné pre životné prostredie. Je povinnou zložkou k platbe SAPS.**
- **Platba pre mladých poľnohospodárov - maximálne na 28 ha poľnohospodárskej plochy, ktorú využíva jeden žiadateľ a je v evidencii dielov pôdných blokov, pričom sa poskytuje poľnohospodárom, ktorí prvýkrát zakladajú poľnohospodársky podnik a ktorí v roku podania žiadosti nemajú viac ako 40 rokov**
- **Platba na pestovanie cukrovej repy - poskytuje sa na poľnohospodársku plochu o výmere minimálne 0,3 ha, na ktorej žiadateľ pestuje v príslušnom roku cukrovú repu.**
- **Platba na pestovanie vybraných druhov ovocia s vysokou prácnosťou - určená je na poľnohospodársku plochu ovocných sádov o výmere minimálne 0,3 ha, na ktorých žiadateľ pestuje v príslušnom roku vybrané druhy ovocia (vybrané bobuľoviny a kôstkoviny).**
- **Platba na pestovanie vybraných druhov ovocia s veľmi vysokou prácnosťou - poskytuje sa na poľnohospodársku plochu ovocných sádov o výmere minimálne 0,3 ha, na ktorých žiadateľ pestuje v príslušnom roku vybrané druhy ovocia (hrušky a jablká).**
- **Platba na pestovanie vybraných druhov zeleniny s vysokou prácnosťou - po-**

skytuje sa na poľnohospodársku plochu o výmere minimálne 0,3 ha, na ktorých žiadateľ pestuje v príslušnom roku vybrané druhy zeleniny (vybraná listovná a struková zelenina).

- **Platba na pestovanie vybraných druhov zeleniny s veľmi vysokou prácnosťou** - poskytuje sa na poľnohospodársku plochu o výmere minimálne 0,3 ha, na ktorých žiadateľ pestuje v príslušnom roku vybrané druhy zeleniny (vybraná cibuľová, hlúbová, koreňová a plodová zelenina).
- **Platba na pestovanie rajčiakov** - poskytuje sa na poľnohospodársku plochu o výmere minimálne 0,3 ha, na ktorých žiadateľ pestuje v príslušnom roku rajčiaky.

Platby zo zdrojov Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV).

- **Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (ANC)** - poskytnú sa žiadateľovi, ktorý vykonáva poľnohospodársku činnosť vo vlastnom mene na ploche najmenej 1ha poľnohospodárskej pôdy v oblastiach s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami.

- **Podpora na Agroenvironmentálne-klimatické opatrenie** - poskytnú sa žiadateľovi na operácie zamerané na trvalo udržateľné využívanie poľnohospodárskej pôdy, chov a udržanie ohrozených druhov a plemien hospodárskych zvierat dlhodobo chovaných na území Slovenska, integrovanú produkciu a ochranu biotopov trávnych porastov alebo vybraných zvierat.

- **Ekologické poľnohospodárstvo (EP)** - poskytnú sa žiadateľovi, ktorý na poľnohospodárskej pôde hospodári ekologickým spôsobom.

- **Platby v rámci sústavy Natura 2000** - poskytnú sa žiadateľovi, ktorý hospodári na poľnohospodárskej pôde v územiach európskeho významu nachádzajúcich sa v 4. a 5. stupni ochrany, alebo na lesných pozemkoch s 5. stupňom ochrany. Cieľom opatrenia je pomôcť pri riešení špecifického znevýhodnenia vyplývajúce z implementácie smernice pre sústavu NATURA 2000.

- **Podpora na opatrenia dobré životné podmienky zvierat** - poskytnú sa žiadateľovi, ktorý zavedie také chovné postupy pre podporené zvieratá, ktoré vedú k zlepšeniu životných podmienok. Do podpory sú zahrnuté dojnice, ošípané a hydina.

- **Platby na Lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov** - sa poskytnú žiadateľovi za vykonávanie lesnícko environmentálnych a klimatických záväzkov na oprávnených plochách v územiach európskeho významu a v chránených vtáčích územiach.

Platby zo štátneho rozpočtu SR - prechodné vnútroštátne platby.

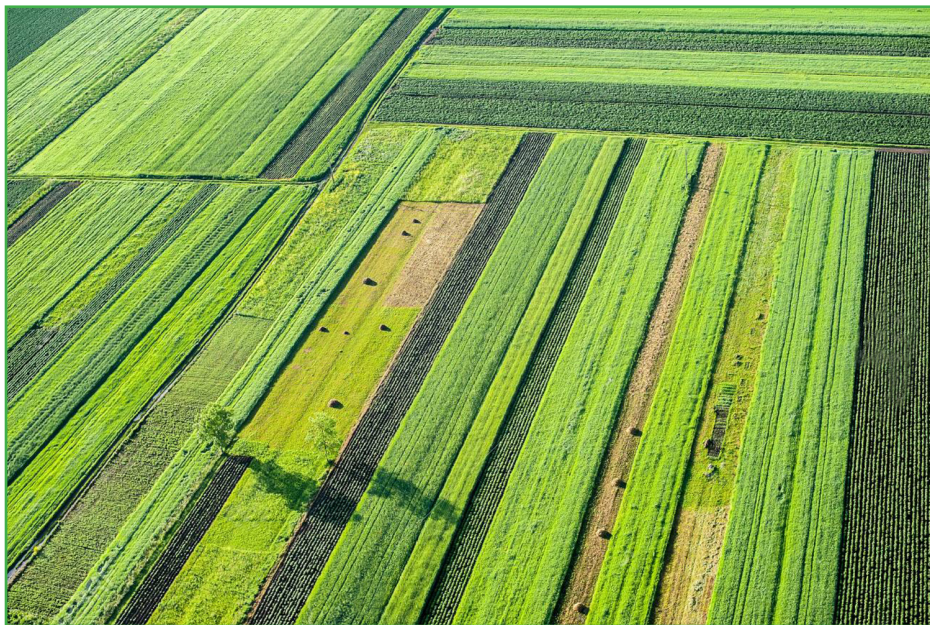
- **Doplňková vnútroštátna platba na plochu** - v rastlinnej výrobe sa poskytuje na výmeru obhospodarovanej ornej pôdy, vinogradov, ovocných sádov a chmeľníc vedenú v evidencii dielov pôdnych blokov o výmere najmenej 1 hektár.

Veríme, že zmenou poľnohospodárskej politiky v nadchádzajúcom období sa podpory na vybrané ekologické a prírode blízke činnosti v poľnohospodárstve rozšíria.

Aj obce vedia pomôcť k zvyšovaniu biodiverzity...

...a to napríklad nasledovným spôsobom:

Je potrebné zmeniť územný plán obce a zahrnúť do neho pôdu Slovenského pozemkového fondu (SPF). Jedná sa o staré cesty, malé priľahlé parcely pri intraviláne a pod. Napríklad nastaviť ich účel ako miestnu účelovú komunikáciu, oddychovú zónu, cyklocestu. Následne treba nechať schváliť tento územný plán a požiadať SPF o vyňatie a prevod z podriadenosti a správy SPF pod obec. Potom už je len na obci a v závislosti od lokality a tvaru pozemku akým spôsobom bude zmenený (výsadba alejovej drevnatej zelene, pás bylín a kvetín).

Ukážka pestrej rozdrobenej krajiny v správe menších vlastníkov.

Ukážka rozumného hospodárenia v blízkosti zalesnenej oblasti. Nárazníkový pás oddelujúci pole s repkou od stromov, kde sa dá menedžovať vstup zveri do komodity.

Spracovalo v septembri roku 2020 Občianske združenie ZELENĚ: www.ozzelen.sk
Všetky práva vyhradené.

Pri dlhšom časovom odstupe od vzniku tohto materiálu je potreba zohľadniť prípadné novelizácie príslušných zákonov SR.